

Sygn. akt III AUa 1629/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 października 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący - Sędzia: SA Irena Raczkowska

Sędziowie: SA Ewa Jankowska

SO del. Ewa Stryczyńska (del.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Anna Kapanowska

po rozpoznaniu w dniu 21 października 2014 r. w Warszawie

sprawy A. K.

***przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych III Oddział
w W.***

o emeryturę

***na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych III Oddział
w W.***

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 5 marca 2013 r. sygn. akt XIV U 641/12

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1629/13

UZASADNIENIE

A. K. odwołała się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W. z dnia 1 lutego 2012r. odmawiającej jej prawa do wcześniejszej emerytury z uwagi nieudokumentowanie co najmniej 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Odwołująca się wniosła o uchylenie i zmianę zaskarżonej decyzji oraz przyznanie jej prawa do emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie wskazując, że zaskarżona decyzja została wydana na podstawie art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), § 2 ust. 2 i § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) i jest prawnie oraz faktycznie uzasadniona.

Wyrokiem z 5 marca 2013r. Sąd Okręgowy w Warszawie XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych zmienił decyzję organu rentowego z 1 lutego 2012r. nr (...) w ten sposób, że przyznał odwołującej się A. K. prawo do emerytury od 5 grudnia 2011r.

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego stanowiły następujące ustalenia faktyczne:

Odwołująca się A. K., urodzona (...), pracowała w Zakładach (...) w B. w okresach: od 1 września 1969r. do 23 sierpnia 1972r.; od 24 września 1972r. do 9 września 1973r.; od 10 września 1973r. do 31 października 1974r.; od 1 listopada 1974r. do 17 sierpnia 1976r.; od 21 lutego 1977r. do 20 października 1980r.; od 4 czerwca 1984r. do 30 września 1989r.; od 1 października 1989r. do 30 września 1990r.; od 31 października 1990r. do 31 października 1991r.; od 1 listopada 1993r. do 30 czerwca 1998r.; od 1 lipca 1998r. do 20 grudnia 2001r.

Ze świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze wynika, że odwołująca się w okresie od 4 czerwca 1984r. do 29 sierpnia 1991r. pracowała na stanowisku lutowacza. Z zaświadczenia wystawionego przez Zakłady (...) z 7 października 2009r. wynika, że odwołująca się w okresie od 1 listopada 1993r. do 20 grudnia 2011r. pracowała na stanowisku - monter lutowacz.

Zatrudnienie odwołującej się w okresie od 1 września 1969r. do 23 sierpnia 1972r. w Zakładach (...) jako ucznia w zawodzie tokarza, nie spełnia przesłanki pracy w szczególnych warunkach. Praca ta była wykonywana w niepełnym wymiarze czasu pracy, a nadto status odwołującej się jako młodocianej nie spełniał też wymogów rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, które odnosi się wyłącznie do pracowników. Odwołująca się pracowała w Zakładach (...) w okresie od 24 września 1972r. do 9 września 1973r. jako tokarz. Sąd wskazał, że celem pracy tokarza była obróbka elementów metalowych, będących w większości częściami maszyn i urządzeń. Sąd stwierdził, że tokarz wytwarza różnorodne półfabrykaty, jak i gotowe detale, części i elementy maszyn, podlegające dalszym procesom obróbki lub montażu w zespoły i zespoły, a toczenie jest podstawową czynnością zawodową tokarza. Stanowisko tokarza, ani charakter wykonywanych czynności na tym stanowisku nie pozwalają na zakwalifikowanie do prac wykonywanych w szczególnych warunkach i nie są wymienione w wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Odwołująca się pracowała następnie w Zakładach (...) w okresie od 10 września 1973r. do 31 października 1974r. na stanowisku tłoczarza w metalu. Sąd wskazał, że tłoczarz inaczej zwany preserem, zajmuje się obróbką plastyczną metali, a obróbka plastyczna metali to metoda obróbki metali i ich stopów polegająca na wywieraniu narzędziem na obrabiany materiał nacisku przekraczającego granicę jego plastyczności, mającego na celu trwałą zmianę kształtu i wymiarów obrabianego przedmiotu, przy czym obróbka plastyczna na zimno polega na odkształcaniu plastycznym materiału. Wykonywanie przedmiotów metodami przeróbki (obróbki) plastycznej pozwala nadać im nie tylko odpowiedni i pożądany kształt, ale również wpływać na ich własności użytkowe, które zależą nie tylko od rodzaju przerabianego tworzywa, ale również od technologii i warunków technologicznych prowadzonego procesu plastycznego kształtowania. Tłoczenie obejmuje sposoby przeróbki plastycznej blach, taśm i folii (głównie na zimno), polegające na kształtowaniu ich w przestrzenne wyroby typu: powłok blaszanych, kształtowników giętkich itp. Praca na tym stanowisku spełnia wymóg pracy wymienionej jako praca w szczególnych warunkach pod poz. 45 (tłoczenie) działu III wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sąd wskazał dalej, że w okresie od 1 listopada 1974r. do 17 sierpnia 1976r. oraz od 21 lutego 1977r. do 20 października 1980r. odwołująca się pracowała w Zakładach (...) zajmując stanowisko (...)wytrobów - pomiarów mechanicznych. Kontroler wyrobów zapobiega wytwarzaniu towarów złej jakości, sprawdzając ich poszczególne parametry techniczne i użytkowe, ocenia i odbiera pod względem jakościowym wyroby wytwarzane w danej firmie, przy czym kontrola jakości prowadzona jest poprzez zastosowanie rozmaitych przyrządów pomiarowych (suwmiarki, mikrometry, średnicówki, twardościomierze, wysokościomierze), w zależności od branży zakładu produkcyjnego. Kontrola jakości obecna jest w całym procesie produkcyjnym, a w zakresie pomiarów mechanicznych jest najczęściej prowadzona bezpośrednio na hali produkcyjnej a pracownicy zatrudnieni na tych stanowiskach są narażeni na działanie tych samych czynników szkodliwych, co pracownicy wytwarzający konkretne produkty. Wykonywanie pracy w zakresie kontroli jakości jest uwzględnione w wykazie prac wykonywanych w szczególnych warunkach.

W okresie od 1 października 1989r. do 30 września 1990r. odwołująca się wykonywała pracę z tytułu umowy o pracę nakładczą wykonywaną w domu. Nie była to praca o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz znacznym

stopniu uciążliwości lub wymagająca wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Za okres tej pracy odwołująca się otrzymała odrębne świadectwo pracy.

Odwołująca się w okresie od 4 czerwca 1984r. do 30 września 1989r. i od 31 października 1990r. do 31 października 1991r. oraz od 1 listopada 1993r. do 30 czerwca 1998r. pracując w Zakładach (...) zajmowała stanowisku lutowacza. W jednej hali odbywało się lutowanie, montowanie i kontrola. Odwołująca lutowała wiązki, dolutowywała przewody do płytek. Do lutowania używana była cyna, a praca ta wykonywana była za pomocą lutownicy zasilanej prądem elektrycznym. Początkowo odwołująca się lutowała ręcznie cyną. Zajmując stanowisko lutowacza odwołująca się pracowała w pełnym wymiarze etatu.

Sąd stwierdził, że praca odwołującej się w powyższym okresie spełnia wymagania pozycji 83 działu III wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (lutowanie płyt, blach i przewodów ołowiowych oraz metali niezależnych).

W okresie od 1 lipca 1998r. do 20 grudnia 2001r. odwołująca się zajmowała stanowisko montera lutowacza w Zakładach (...). Sąd wskazał, że w tym czasie odwołująca się wykonywała lutowanie polegające na łączeniu elementów za pomocą roztopionego przez lutownice spoiwa tzw. Lutu, który jest stopem cyny i ołowiu. Proces lutowania stwarza wysoki stopień ryzyka związany z narażeniem zawodowym na ołów, ponieważ wykonywanie lutowania w wysokiej temperaturze powoduje ciągle unoszenie się par ołowiu. Praca w narażeniu na wdychanie par ołowiu jest pracą wykonywaną w warunkach szkodliwych i szczególnych.

Sąd stwierdził, że praca odwołującej się w w/w okresie spełnia wymaganie pozycji 83 działu III wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (lutowanie płyt, blach i przewodów ołowiowych oraz metali niezależnych).

Podsumowując powyższe Sąd stwierdził, że odwołująca się na dzień 1 stycznia 1999r. posiadała łączny okres pracy w wymiarze 28 lat, 3 miesiące i 22 dni okresów składkowych i okresów nieskładkowych oraz ponad 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Odwołująca się złożyła wniosek o przyznanie emerytury 5 grudnia 2011r., nie pozostaje w stosunku pracy.

Uwzględniając powyższe Sąd Okręgowy uznał, że łączny okres zatrudnienia odwołującej się wynosi 28 lat, 3 miesiące i 22 dni okresów składkowych i nieskładkowych, a spór w niniejszej sprawie ogranicza się wyłącznie do ustalenia czy odwołująca się posiada co najmniej 15 letni okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sąd Okręgowy wskazując na definicję szczególnego charakteru lub szczególnych warunków pracy wynikającą z rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r. Nr 8 poz. 43 ze zm.) oraz powołując się na uchwałę Sądu Najwyższego - Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 21 września 1984r. (sygn.akt III UZP 48/84), jak również stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z 7 października 2003r. (sygn. akt II UK 87/03) stwierdził, że w postępowaniu sądowym, toczącym się z odwołania od decyzji organu rentowego, dopuszczalne jest przeprowadzenie wszelkich dowodów dla wykazania okoliczności, mających wpływ na prawo skarżącego do świadczenia, i to zarówno wtedy, gdy pracodawca wystawił świadectwo pracy, a Zakład Ubezpieczeń Społecznych kwestionuje jego treść, jak i wówczas, gdy dokument taki z żadnych przyczyn nie może być sporządzony. Sąd stwierdził ponadto, że rozpoznając sprawę należy wziąć pod uwagę nie tylko stanowiska jakie zajmował odwołujący się, lecz również czynności jakie wykonywał w ramach swojej pracy.

Sąd Okręgowy w niniejszym postępowaniu ustalił, że wskazane okresy pracy odwołującej się w Zakładach (...) były pracą wykonywaną w szczególnych warunkach. Zdaniem Sądu Okręgowego praca odwołującej się była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych jako wymieniona w wykazie A stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985r. w sprawie stanowisk pracy, na których

wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. U. MG z 29 czerwca 1985r., Nr 1, poz. 1), które uszczegóławia stanowiska wymienione w wykazie zawartym w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43).

Powołując się na dyspozycję art. 184 ust 1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd stwierdził, że ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli: okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (tj. okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet). Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Sąd podkreślił, że w judykaturze wyjaśniono, że art. 184 ustanawia odrębne przesłanki powstania uprawnień emerytalnych, a zwrot "po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40" odnosi się wyłącznie do wieku emerytalnego określonego w tych przepisach, jednak bez odwoływania się do pozostałych warunków związanych z wiekiem. Z uwagi na to prawo do emerytury na podstawie art. 184 nabywa ubezpieczony, który na dzień 1 stycznia 1999r. legitymował się wymaganym okresem ogólnym i szczególnym, natomiast wiek emerytalny osiągnął po tej dacie, niezależnie od tego, czy w chwili dożycia 55/60 lat miał status pracownika, czy wykonywał inną pracę np. działalność gospodarczą, czy też w ogóle nie był zatrudniony (zob. uchwałę SN z 8 lutego 2007r., II UZP 14/06, OSNPU SiSP 2007).

Wobec wykonywania przez odwołującą się w spornych okresach pracy w warunkach szczególnych, w rozumieniu w/ w rozporządzenia, wymienioną w dziale III wykazu A, Sąd wziął pod uwagę § 4 ust. 1 ww. rozporządzenia, w myśl którego pracownik który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienionych w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołująca się spełniła warunek posiadania odpowiedniego wieku do uzyskania emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, gdyż osiągnęła 55 rok życia.

Sąd powołał się ponadto na wnioski wynikające z przeprowadzonego dowodu z opinii biegłego z zakresu BHP na okoliczność ustalenia czy praca odwołującej się we wskazanych wyżej okresach w Zakładach (...) w B. była pracą wykonywaną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Sąd podzielił wnioski sformułowane w konkluzji opinii stwierdzając, że odwołująca się od 10 września 1973r. do 31 października 1974r., od 1 listopada 1974r. do 17 sierpnia 1976r. oraz od 21 lutego 1977r. do 20 października 1980r., a także od 1 lipca 1998r. do 20 grudnia 2011r. wykonywała pracę w szczególnych warunkach. W ocenie Sądu opinia biegłego została sporządzona rzetelnie, na podstawie zgromadzonej w aktach sprawy dokumentacji, po ich wszechstronnej, wnikliwej analizie, spełnia warunki zupełności, jasności, spójności i prawidłowości. Ostatecznie Sąd stwierdził, że opinia biegłego, w części w której dotyczy okresów pracy odwołującej się od 1 września 1969r. do 23 sierpnia 1972r., od 24 września 1972r. do 9 września 1973r., od 10 września 1973r. do 31 października 1974r., od 1 listopada 1974r. do 17 sierpnia 1976r., od 21 lutego 1977r. do 20 października 1980r. oraz od 1 lipca 1998r. do 20 grudnia 2001r., ze wskazanych wyżej przyczyn jest prawidłowa.

Sąd Okręgowy nie podzielił jednak opinii biegłej odnośnie ustalenia charakteru pracy odwołującej się w okresach: od 4 czerwca 1984r. do 30 września 1989r., od 31 października 1990r. do 31 października 1991r. oraz od 1 listopada 1993r. do 30 czerwca 1990r. Ustalając czy ubezpieczona ma wymagalną liczbę lat, w których wykonywała pracę w warunkach szczególnych w pełnym wymiarze czasu Sąd Okręgowy wziął pod uwagę dokumenty znajdujące się w aktach sądowych i rentowych, jak również zeznania przesłuchanych świadków i odwołującej się. Sąd uznał zebrane w sprawie dokumenty za wiarygodne, podobnie jak zeznania przesłuchanych w sprawie świadków i odwołującej się.

Sąd Okręgowy powołał się na stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z 8 grudnia 1998r. w sprawie o sygn. II UKN 357/98, które ocenił jako nadal aktualne, w której stwierdzono, że wykonywanie pracy w szczególnych warunkach może być udowodnione wszystkimi dostępnymi środkami dowodowymi.

Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołująca się osiągnęła wiek 55 lat oraz wykonywała przez ponad 15 lat pracę w warunkach szczególnych w pełnym wymiarze czasu pracy przewidzianym dla danego stanowiska, jak również posiadała na dzień 1 stycznia 1999r. okres zatrudnienia w wymiarze ponad 20 lat oraz rozwiązała stosunek zatrudnienia.

Sąd wskazał dalej, że zgodnie z art. 129 ust 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Wobec powyższego na podstawie art. 477 §2 k.p.c. Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującej się A. K. prawo do emerytury od 5 grudnia 2011r.

Apelację od powyższego wyroku złożył organ rentowy zaskarżając wyrok w całości, zarzucił naruszenie prawa materialnego przez błędną jego interpretację i niewłaściwe zastosowanie, w szczególności art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz przepisów postępowania tj. art. 233 §1 k.p.c. przez zbyt swobodną ocenę zebranego materiału dowodowego, co doprowadziło do ustalenia, że w okresie zatrudnienia w Zakładach (...) do 31 grudnia 1998r., ubezpieczona wykonywała pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów rozporządzenia przez co najmniej 15 lat.

Powołując się na powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie jego uchylenie i skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

W uzasadnieniu skarżący powołując się na art. 184 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych podniósł, że okresem spornym między stronami pozostaje, czy ubezpieczona w okresie swojego zatrudnienia w Zakładach (...) w okresie od 1 września 1969r. do 20 października 1980r., od 4 czerwca 1984r. do 29 sierpnia 1991r. oraz od 4 listopada 1993r. do 31 grudnia 1998r. wykonywała pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 ze zm.). Apelujący podniósł, że zgodnie z § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Organ rentowy podzielił stanowisko biegłej sądowej z zakresu bhp, że ubezpieczona wykonywała prace w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów w/w rozporządzenia w okresie od 10 września 1973r. do 31 października 1974r., od 1 listopada 1974r. do 17 sierpnia 1976r., od 21 lutego 1977r. do 20 października 1980r. oraz od 1 lipca 1998r. do 31 grudnia 1998r., co łącznie stanowi 7 lat, 1 miesiąc i 8 dni okresów pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy podzielił stanowisko biegłej, że okres pracy na stanowisku monterki aparatury precyzyjnej od 4 czerwca 1984r. do 28 sierpnia 1991r. nie spełnia wymogów pracy wykonywanej w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów w/w rozporządzenia.

Pozwany podkreślił, że w okresie od 1 października 1989r. do 30 września 1990r. ubezpieczona świadczyła pracę na podstawie umowy o pracę nakładczą w domu, a okres takiej pracy nie jest pracą w szczególnych warunkach (wyr. SN z 8 maja 2008r. I UK 354/07 M.P.Pr. 2008/10/544).

Apelujący nie zgodził się ze stanowiskiem sądu pierwszej instancji, że ubezpieczona wykonywała pracę w szczególnych warunkach w okresie zatrudnienia na stanowisku monterki aparatury precyzyjnej, gdyż pozostaje to w sprzeczności z

treścią zebranego materiału dowodowego oraz z przepisami w/w rozporządzenia, gdyż zgodnie z § 2 ust. 1 okres ten nie podlega uznaniu jako praca w szczególnych warunkach.

W ocenie organu rentowego, ubezpieczona udowodniła łącznie 7 lat 1 miesiąc i 8 dni pracy szczególnych warunkach, zatem nie spełnia przesłanki określonej w art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej. Skarżący podniósł też, że gdyby przyjąć, tak jak zrobił to sąd pierwszej instancji, że ubezpieczona w okresie pracy na stanowisku monter aparatury precyzyjnej wykonywała pracę w szczególnych warunkach, to i tak nie posiada co najmniej 15 lat tej pracy, nie spełnia więc wszystkich przesłanek do emerytury, określonych w art. 184 ustawy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego, jako bezzasadna podlega oddaleniu w całości na podstawie art.385 k.p.c.

Na wstępie wskazać należy, że Sąd Okręgowy, wydając zaskarżony wyrok, dokonał co do zasady prawidłowej wykładni norm zawartych w art. 184 w związku z art. 32 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm., zwanej ustawą emerytalną) w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym na dzień wydania wyroku, poza niedostrzeżeniem jednoznacznie brzmiącej regulacji, że wymagany minimalny okres pracy w szczególnych warunkach musi być spełniony na dzień 1 stycznia 1999r., a nie później. Poza powyższym rozważania zawarte w motywach zaskarżonego wyroku wymagają uzupełnienia. Sąd Okręgowy oparł się na materiale dowodowym zebrany w aktach sprawy, na podstawie których w części dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Apelacyjny przyjmuje także jako podstawę własnego rozstrzygnięcia, dostrzegając jednakże potrzebę sformułowania odmiennych od przedstawionych w motywach zaskarżonego rozstrzygnięcia wniosków co do podstawy faktycznej wyroku. Przede wszystkim jednak podkreślenia wymaga, że pomimo dostrzeżonych błędów i niespójności w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, ostatecznie rozstrzygnięcie to odpowiada prawu i jako takie nie wymaga zmiany, jak chce tego skarżący.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 wymienionej ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. (ubezpieczona A. K. urodziła się w (...)r.) przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj.1 stycznia 1999r.) spełnili łącznie następujące warunki: legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat (dla kobiet) oraz posiadają okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (co najmniej 20 lat dla kobiet).

Zgodnie z art. 32 ust. 4 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Wykładni pojęcia "przepisy dotychczasowe" dokonał Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z 13 lutego 2002r. (III ZP 30/01; OSNAPiUS 2002 Nr10, poz.243), wskazując, że "przepisy dotychczasowe", o których mowa w odesłaniu, to § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), stanowiący, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy; nadto § 4-8a określające wiek emerytalny i okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach pracowników wykonujących prace wyszczególnione w wykazach A i B stanowiących załącznik do rozporządzenia oraz § 9-15 dotyczące wieku emerytalnego i warunków przechodzenia na emeryturę osób zatrudnionych w szczególnym charakterze. Jednocześnie "przepisy dotychczasowe" w rozumieniu art. 32 ust. 4 to wyłącznie przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. Definicję ustawową "pracy w szczególnych warunkach" zawiera art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którym za

pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Praca w warunkach szczególnych to praca, w której pracownik w sposób znaczny jest narażony na niekorzystne dla zdrowia czynniki.

Praca taka musi być wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku (§ 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r.), aby ubezpieczony mógł nabyć prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Stosownie do dyspozycji §3 ust. 1 w/w rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet, natomiast §4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia wskazuje, że zatrudnienie w wymiarze co najmniej 15 lat na stanowiskach ściśle ustalonych w wykazie A i B - załączników do rozporządzenia, przy równoczesnym osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego 55 lat dla kobiet, uzasadniają przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury.

Wymienione przepisy zostały zastosowane przez Sąd pierwszej instancji właściwie, co znalazło odbicie w sentencji rozstrzygnięcia. Nie ulega bowiem wątpliwości, że uzyskanie określonego prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego warunkowało jedynie łączne spełnienie wszystkich wskazanych przez ustawodawcę przesłanek, zatem niespełnienie choćby jednej z przesłanek koniecznych skutkować musiało w konsekwencji uznaniem roszczenia wnioskodawczyni za bezzasadne. Zgodnie bowiem z art. 100 ust. 1 w/w ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa.

W przedmiotowej sprawie spornym pozostaje jedynie spełnienie przez odwołującą się warunku zatrudnienia w wymiarze co najmniej 15 lat w warunkach szczególnych. Pozostałe bowiem w/w wymagania ustawowe A. K. spełnia, czego organ rentowy nie kwestionuje.

Sąd Okręgowy trafnie uznał, że wnioskodawczyni spełnia warunek konieczny minimalnego okresu pracy w szczególnych warunkach, wynoszący łącznie co najmniej 15 lat, choć ustalenia poczynione w tym zakresie przez Sąd, nie dość jednoznaczne, wymagają doprecyzowania i uzupełnienia. Wskazać przede wszystkim należy, czego Sąd Okręgowy nie dostrzegł, że w uzasadnieniu decyzji organ rentowy nie wymienił okresów pracy wnioskodawczyni, które uznał za pracę wykonywaną w warunkach szczególnych, lecz wskazał jedynie te okresy pracy (od 4 czerwca 1984r. do 29 sierpnia 1991r. i od 1 listopada 1993r. do 31 grudnia 1998r.), których nie uwzględnił do wymaganego stażu pracy w szczególnych warunkach, stwierdzając w konkluzji, że ustalił, iż łączny czas pracy wnioskodawczyni w szczególnych warunkach wynosi 11 lat 5 miesięcy i 7 dni.

Wobec takiego stanowiska zawartego w decyzji nie jest dopuszczalne, zdaniem Sądu Apelacyjnego, korygowanie go w sposób niekorzystny dla odwołującej się na etapie sądowego postępowania odwoławczego. W żadnym razie nie można zatem przyjąć, jak twierdzi skarżący w apelacji, że A. K. legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999r. stażem pracy wykonywanej w szczególnych warunkach jedynie w wymiarze 7 lat, 1 miesiąca i 8 dni, skoro w samej decyzji uznał, że ten staż wynosi 11 lat 5 miesięcy i 7 dni. Sąd Apelacyjny przyjmuje zatem, że organ rentowy w założeniach przyjętych w podstawie faktycznej decyzji uwzględnił okres 11 lat 5 miesięcy i 7 dni, stwierdzając, że odwołująca się nie spełnia jedynie przesłanki minimalnego, koniecznego stażu pracy w szczególnych warunkach.

Wśród okresów nie uwzględnionych przez organ rentowy i wymienionych w decyzji z 1 lutego 2012r. wskazano okres od 4 czerwca 1984r. do 29 sierpnia 1991r., kiedy to odwołująca się była zatrudniona w Zakładach (...). Z akt osobowych odwołującej się, załączonych do akt sprawy wynika, że w okresie od 1 października 1989r. do 31 października 1990r. była ona zatrudniona na podstawie umowy o pracę nakładczą. Okres ten słusznie został uznany za podlegający wyłączeniu, gdyż praca wykonywana przez nakładcę w warunkach domowych nie może być uznana za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach.

Poza okresem pracy nakładczej odwołująca się w okresie od 4 czerwca 1984r. do 30 września 1989r. i od 1 listopada 1990r. do 29 sierpnia 1991r. była zatrudniona w w/w Zakładach na stanowisku montera aparatury precyzyjnej – lutowacza. Ten okres zatrudnienia jako okres pracy wykonywanej w szczególnych warunkach został potwierdzony stosownym świadectwem wykonywania pracy w szczególnych warunkach, z którego treści wynika jednoznacznie, że odwołująca się wykonywała pracę lutowacza i takie też zajmowała stanowisko, odpowiadające pracy wymienionej w Dziale III pod poz.83 wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r. Nr 8 poz.43 ze zm.). Wykaz A w/w rozporządzenia zawiera określenie rodzaju prac wykonywanych w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. W Dziale III tego wykazu wymieniono prace wykonywane w hutnictwie i przemyśle metalowym, a wśród nich pod poz. 83 wskazano lutowanie płyt, blach i przewodów ołowianych oraz metali nieżelaznych. Wbrew twierdzeniu pozwanego organu z treści świadectwa sporządzonego przez ówczesnego pracodawcę odwołującej się wynika kwalifikacja zajmowanego przez A. K. stanowiska zgodnie z w/w rozporządzeniem (k.8 a.s.). Treść tego świadectwa nie została skutecznie zakwestionowana przez organ rentowy w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji. Oryginałem tego dokumentu dysponował organ rentowy na etapie postępowania przed wydaniem decyzji (k.13 akt rent.), zatem stwierdzenie zawarte w uzasadnieniu decyzji odnoszące się do powyższego okresu, że pracodawca nie określił charakteru wykonywanej pracy na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r., jest chybione i wynika z nie dość wnikliwej analizy dokumentacji załączonej przez wnioskodawczynię do wniosku o przyznanie emerytury z 5 grudnia 2011r.

Niezależnie od powyższego ocenie podlegał także okres pracy odwołującej się od 1 listopada 1993r. do 30 czerwca 1998r., kiedy to wykonywała ona pracę na stanowisku montera – lutowacza, co jednakże nie ma znaczenia wobec uznania na podstawie powyższych rozważań, że w okresie od 4 czerwca 1984r. do 30 września 1989r. i od 1 listopada 1990r. do 29 sierpnia 1991r. odwołująca się wykonywała pracę w warunkach szczególnych i tym samym spełnia wymóg co najmniej 15 letniego okresu pracy na dzień 1 stycznia 1999r. Wskazać nadto należy, że rozważania Sądu Okręgowego dotyczące okresu od 1 stycznia 1999r. do 20 grudnia 2001r. i oceny charakteru pracy wykonywanej w tym czasie przez odwołującą się są bez znaczenia dla przedmiotu sprawy, gdyż jak wynika z art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 wymienionej ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet. Oznacza to, co oczywiste, że warunek posiadania co najmniej 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach musi być spełniony na dzień 1 stycznia 1999r.

Mając zatem na uwadze poczynione ustalenia faktyczne oraz przedstawione argumenty prawne Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. uznał apelację organu rentowego jako bezzasadną, a zatem podlegającą oddaleniu w całości.